

Lo Somaten

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Any XII

Reus, Dimecres 11 de Agost de 1897

Núm. 3.338

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes. . . . . Ptas. 3'50
En provincias trimestre. 7
Extranger y Ultramar 7
Anuncis, a preus convencionals.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d'aquest diari y en las principals llibrerías d'aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografía Mallofré, carrer Junquera, 6.
No's retornan los originals encara que no's publiquin.

Farmacia Serra

La que paga més contribució de la provincia

ÚNICA FARMACIA OBERTA TOTA LA NIT

Arrabal Santa Anna, número 80, prop á la plassa de Catalunya

MALALTS DELS ULLS

Lo **DOCTOR BIADA**, oculista del Hospital del S. C. de Barcelona, ex-quefe de clinica y ab titol de las universitats de Berlin y Wurzburg, ex-ajudant dels Drs. Wecker y Landolt de Paris.

Reb en CONSULTA á Reus, tots los diumenges y dilluns de 9 á 12 y de 4 á 5. Fonda de Londres.

Los demés dias á Barceloná, Claris, 44, cantonada á la Gran Via, de 11 á una y de 4 á 5.

SECCIÓ DOCTRINAL

Cartas intimas

L' EBRO

La lluna plena riela per demunt las ayguas del Ebro, que lliscan tranquilas y sossegadas entre riberas despobladas y hermas, contantse, potser, los infortunats de cent generacions miserables, sempre pobres, sempre dominadas, sempre faltas de llibertat y de vida.

La roda de Flix, ab un plany continuat y melancòlich, com las cançons que cantan los riberenchs, hi gemega ja fa centurias, sempre igual, com un condemnat del infern del Dante. L' Ebro passa mentrestant trist y peresós, y qui sap si tal volta coneix que sas ayguas no servirán pera res y per aixó no's dona pressá. La roda ne treu un got d' aquest caudal, que podria apagar la secada de tota la provincia y la terra de las riberas es pols també que la demana, quan lo tren l' aixeca, com si bufés lo vent. ¡Tot sech, tot mort! lo cel la blaheix y 'ls olivers se caragolan revellits y gelats, patint de fam á l' istiu, morintse de fret á l' hivern! Y ni un home, ni una casa; los pobles, de lluny á lluny de color de la pols, denotan, veyentlos, la pobresa que anihen: tan sols barrancadas gegantinas com lo Matarranya, sense una herba y sense un arbre. Es una terra desolada, que privada de la protecció dels boscos que la defensavan de las inundacions, cada punt es prostituhida per la torrentada.

Los diners dels canals diuen que se 'ls menjá algun polítich de Madrid; mentrestant aquellas riberas veuen passar sense profit lá locomotora y 's quedan com eran fa cent centurias, sense un pont de Zaragoza á Tortosa; sense un canal, sense un motor, sense més azud que 'l que hi deixaren los moros. ¡Y dir que ha passat per lo Ministeri de Foment un home que d' allí es fill!

¡Ah! Cuan comparo aquest gran y màgestuós riu ab lo Ródno impetuós ó ab lo Rin romántich y fins ab lo Duero, portugués á la desembocadura; cuan comparo aquestas y aquellas riberas, y aquestas y aquellas poblacions, quals plantas besan; y la quietut d' assí y la vida d' allá, y la pobresa aquesta ab aquella abundancia y riquesa; y la imaginació hoija pensa en la sanch vessada en aquestas ayguas, pera conservar aquest migrat patrimoni al Estat Espanyol y que estém subjectes á fer la historia ab una Nació, que exigeix molt dels pobles y res los hi torna..... y cuan lo tren s' aturava y oia ¡Caspel y no Casp..... y recordava aquell Sant, que Deu perdoni, y 'l compromís arrancat ab traïdoria..... cuan tot aixó exaltava lo pensament, sentia com á desitj de revolta, crits interiors d' indignació

y fins me semblava que passavan per l' espay sombras que cridavan justicia.

Mentrestant l' ayre blahía; la lluna semblava riures de mon lirisme y 'l tren ja era dins del regne d' Aragó.

¡Quantas voltas tornaré á véure 't en mon viatge, ¡oh riu Ebro! Te veuré al náixer en los verts y tapissats prats de Fontibre; després, cuan passarás perfumante entre las vinyas floridas de Miranda y Haro; y ja rebut lo tribut d' altres caudalosos rius, cuan estendrás tos brassos per las vegas de Logroño y Calahora, corrent alegre y jogasser entre is jouscas y canyars y salzaredas de las planurias saragossanas; fertilisant los voltants d' aquella capital; fent moure sas fábricas y molins; besant los peus de la Basílica del Pilar, quals cúpulas se miran en lo mirall de tas ayguas: y més tart, ja de tornada, te veuré encara donant color als taronjals, aroma als fruits, such á las magranes y sava als sembrats que 's gronxan en la rica horta de Tortosa. Empro per tot arreu te veuré més alegre y més profitós y fertilisant y més pobladas tas riberas, que cuan passas de Mora fins á Mequinenza.

¿Pero quin pecat ha comés aquesta terra, que no sembla sino que pesi demunt d'ella lo càstich del abandono y del oblit?

Aquell enrunat castell, que guayta per demunt de Mora, feu lo niu de Cabrera en la primera guerra civil. De Lleyda á Tortosa las ayguas s' han enrojít moltos cops de sanch germana y ellas han rebut los cossos dels combatents, estimbats d' aquells roquers.

Y la sanch que 's vessa per defensa de la Patria es com regor que vivifica; pero la sanch que 's barreja ab sanch germana, en feréstega è inhumana lluyta, es corruptora llevar de runas y miseria.

ANTONI PASCUAL CUGAT.

Cosas d' Hisenda

Quantas vagadas nos hem ocupat en aquestas columnas d' assumptos administratius que per igual afectan als interessos del tresor públich del Estat espanyol que al dels contribuyents, hem reduit nostra esfera d' acció dins de la provincia. Son massa 'ls mals que s' han de curar y abusos que denrian coretjirse en tot Espanya, efecte de la centralisació que en tots los serveys pesa, pera que avuy vinguessim á cambiar la conducta que seguim ahir.

Aixis donchs, prenent pen d' un curiós y notable informe posat al *Padró de cédulas personals* de aquesta ciutat pera l' actual any económic, per la Administració d' Hisenda de la provincia, escrivim avuy lo present article.

«Reus es una ciutat populosa, que te molt comers y moltas industrias establertas—diu l' Oficial del Ne-

gociat d' impostos en las mentadas oficinas públicas—lo que no's compagina gens bé ab lo resultat total que llensa 'l *Padró de cédulas*.

«L' aglomeració de travalls que hi ha en lo Negociat, lo fet de que 's trobi oberta la cobranza d' aquet impost, fan que dit document no pugui esser examinat ab la detenció que requereix á favor del interessos del Tresor, per los que ha de vetllar la Administració; pero fullegantlo á corre-cuyta y tenint en compte 'l resumen, se veuen tot seguit certas deficiencias, que resultan mes evident tan aviat se compari ab lo resultat de la Matricula industrial y encara hi resultarian mes, si 'l temps permetés fer la comparació ab los Repartos de la Contribució Territorial y Urbana»

«No hi ha cap cédula de 1.ª classe, haventni d' haver dos, las dels Srs. Canals y Tarrats, ni de 3.ª, 4.ª y 5.ª y per tant se proposa que 's retorni 'l document á la Secretaria, pera que si fassin las conseqüents modificacions.

Aprobat.»

Poch mes poch menos los precedents termes son los consignats en l' informe de devolució del *Padró de cédulas personals*, padró que l' Ajuntament feu confectionar á escrivents de fora Secrateria, perque era materialment imposible ferlo los oficials y del que n' haurá de pagar QUATRECENTAS CINQUENTA pessetas.

(Dihém que las haurá de pagar, perque la Comissió de distribució de fondos ho tinga present, ja que en lo present mes ha distribuít 350 pessetas pera pagar un treball semblant y que 's doná á fer precisament en lo mateix mes que 'l *Padró de cédulas*.)

Ara bé, consignadas las deficiencias, llògich y natural es que remontantnos nosaltres un xich mes que aquell funcionari públich, sortim á la defensa dels interessos de nostres vehins.

Ni Reus es tan gran com se 'l vol suposar, ni per desgracia lo molt comers y moltas industrias establertas pot significar en los presents temps de crisis general, cap estat de riquesa floreixent.

Lo *Padró d' enguany* importa una cantitat un xich mes crescuda que 'l del anterior, los senyors á qui se 'ls vol imposar cédula de 1.ª classe, un d' ells, sapigaho la Administració, no es vehi de aquesta ciutat y per tant malament se 'l pot incloure en lo *Padró*, y l' altre á qui ja 's sorprenqué l' any passat, te pendent de resolució una reclamació d' agravis.

¿Quina culpa te éll de que dormi la sollicitut en la que s' exposan clarament las causas del perque no li correspon cédula de major classe á la que ha tingut tots los anys, fins quan hi havia la Administració Subalterna en aquesta ciutat?

No tan facilment s' impugnan ó rebutjan documents que surten d' una Secretaria de la importancia que es la nostra: y ho dihém ben alt, perque estém segurs de que si 's retorna á la Administració en son mateix estat lo *Padró* rebutjat, aquesta haurá d' aprobarlo.

Per avuy prou: que ja que hem tornat á agafar la agulla pera continuar la tasca que tenim comensada de fa alguns anys, ja tindrem ocasió de posar de manifest las deficiencias que també nosaltres notém en lo despsig dels assumptos que han de resoldres en aquelles oficinas y molt será que havenissen encarregat novament lo digne y zelós funcionari D. Pau Tello, no siguém mes felissos en que desapareixin com s' intentan fer desaparèixer las suposadas que s' han trobat en lo *Padró de cédulas personals*.

X. X. y X.

REBALL

Quan ningú feya cas de las bombas que s' anavan posant pels replans de las escaletas dels fabricants, y la premsa semblava complaures detallant las heretjias que s' predicavan en reunions politicas, algunas d' ellas d' un refinament de maldat que fins esborronava llegirlas, *La Renaixensa* va intentar obrir los ulls á las autoritats fent avinent los perills que la societat corria ab la dolenteria dels uns y la beneyteria dels altres. Barcelona s' podia alabar de tenir una classe treballadora modelo de virtuts privadas y espill en que s' podian mirár las de las demás grans ciutats d' Europa. Tenia un ideal, la Democracia, que li guariria, sino tots, la major part dels mals que la aclaparavan. Hi havia hagut anys endarrera la escampada dels fugitius de la *Commune* de París, de que alguns havian fet la apologia á Barcelona, y la obra de destrucció no havia pas pogut pendre entre 'ls honrats obrers de Catalunya. Adelerats darrera en Castelar los menos; darrera en Pi y Margall los més, no s' escoltavan als pectors de París, que comensavan sa verdadera obra d' alquimistas en las cunyas y en los cuartos foscos d' algun quart pis que volava enlayre 'l dia menos pensat. La progaganda pel fet era molt dificil; se necessitava la escalforeta de las vagas que promovian alguns obrers de la *intelligencia* y que semblava veyan, més que ab bons ulls, ab complascencia las primeras autoritats civils de Catalunya. Llavors, en la exaltació de la miseria, que havian treballat alauna autoritats y directores de las classes obreras, no faltava may qui s' encarregués de posar en un replá de la escala un canó de ferro ple de pólvora de primer, una bomba ab metxa plena de pólvora després, y, més tart, ja bombas de dinamita plenas de ferregots pera que fessen tot lo mal possible, si alguna infelissa miyona de servey, que son las que pujan y baixan cent cops cada dia las escalas, s' ensopegava á passar aixís que la metxa feya esclatar la pólvora ó la batzegada del fulminant feya saltar la dinamita trinxant en mil bossins la cuberta de ferro.

Per la gent de carrera no era cap perill; per las autoritats, un motiu pera enviar lo corresponent telegrama al ministre de la Governació; per la premsa, un atractiu més pera alimentar la tafaneria pública, fent de passada algun dineró que no venia malament dat que la guerra al moro encare tenia de naixer y las guerras colonials totjust s' estavan covant en los ingenis de Cuba y en las desconocidas pobladas de Filipinas y s' anavan afirmant en las lógias masónicas de Manila, en los Estats Units y en las republicas del centro d' América.

Es cosa de fabricants!

Si; las bombas ho havian girat de camí; eran un medi com cualsevol altre pera aterroritzar á las ánimas encogidas que tenian de capitular devant de certas personalitats que eran árbitres de la tranquilidat de sas fábricas y sos talleres. Los de bon tremp, veyent que tenian d' exercir la industria en malas condiciones, unas treyan las fábricas del pla; otras tancavan lo que havia sigut l' orgull de Barcelona y la ilusió de sos pares.

Es cosa de fabricants! tornava á dir la gent quan á cada punt esclatava entre set y deu de la nit algun d' aquells barroers enginys elaborats per francesos ó per italians fins que 'ls d' aquí n' sortiren mestres.

A cada vaga una explosió; á cada explosió una energia industrial perduda ó un carácter més perdut encare. Lo desengany es gros. Las autoritats dormian. S' escribia molt, pero molt, molt més de lo que s' te de escriure per trobar los criminals quins caus no eran per tot lo terror sino en un marge determinat. Entre vinya y bosch hi ha las perdius; arrapats á las rocas de la mar, los barretets y musclos. Las tallarinas al rompent de las onadas sota la sorra. Prou que ho saben los pescadors.

Totdunplegat los dinamiters giraren de camí. Ab lo que havian fet los partits monarquichs pera apartar al poble dels ideals politichs, lo socialisme y l' anarquisme havian prés molta forza. En Castelar se quedava sense ningú; en Salmeron ab uns quants; en Pi y Margall ab los comités ben organissats, pero ab los batllons en cuadro. Y, posats á fugir de lo que havia sigut la ilusió generosa de sa vida, los més dels obrers deixaren lo recó als socialistas per massa prudents, entrant de plé en l' anarquisme, covat sota las alas dels personatjes politichs y consentidas sas predicacions per los delegats de la autoritat. Era un nou romanticisme que substituí al de la Democracia, y be que molts eran contraris al terror, ab tot se va anar fent pas la idea vulgar de que sense trencar ous no s' fan truytas. La finesa dels sentiments dels obrers s' havia oscat.

S' havia fet ja prou camí pera desembrassarse dels politichs y, convertida Barcelona en lo foco del anarquisme europeu, no s' podia quedar enrera. La plassa Real, la Granvia, l' atsch al anterior governador en lo passeig de Isabel II, las fallidas bombas del carrer de Fiveller, la del carrer dels Cambis s' intercalavan bonament ab los atentats de París y de Lyon, ab las bombas dels districtes miners de Bélgica, ab los cops de pistola al rey d' Italia.

La cadena no s' trencava; todas las anellas havian sigut ben rebladas al eixir de la fornal. La havian feta 'ls millors forjadors de la *Commune* de París y de la política espanyola.

No n' parlém de lo que succehí 'l diumenge. Tenim la historia ben neta de pecat pera que tinguém de fer grans protestas que molts fan sense sentir las tant á fons com s' han de sentir tots los crims, caygui á las mans d' un assessi un gran home d' Estat ó un humil servidor d' una casa.

May de la vida hanria passat lo gros crim del diumenge si no s' haguessen llevat los ideals d' un poble; si no s' haguessen covat las llocadas anarquistas; si s' hagués dotat al país d' una policia inteligent y previosora.

La veu del sentit comú no s' atengué, porque aqui no s' escolta á ningú que no cridi forsa. Los que véyam venir la pedregada y no glorificavam als grans criminals anarquistas ab historietas ilustradas de sos crims y del delme que pagavan després á la justicia humana, ho diguerem un y cent cops que la societat se disolia, que la onada arribaria á dalt de tot.

No se 'ns cregué, com no se 'ns cregué en res de las guerras colonials. Qué hi podém fer nosaltres?

Es gran la magestat de la mort. No hi ha ánima cristiana que no s' conmogui devant d' un cos ert y no li resí un parentstre.

Perc á Espanya quinas oracions se dirán devant la tomba d' en Cánovas? Es dolorós dirho. Vuyt dias de parlarne molt y una eternitat de no parlarne gens. Passará 'l novenari entre necrologias altissonants més que sentidas, y, rendit aquest tribut, comensarán las miserias del hereuhatje: miserias per qui pendrá la direcció del partit conservador; más miserias per qui s' quedará la part repartible del pressupósit d' ingressos.

Nosaltres, sos enemichs en vida, víctimas en vida seva de sas persecucions, no la gastarém aquesta trista prosa.

La mort. Un don cel tinga.

Y que al castigar sos successors al gran criminal, pensin que no enterran ab un home més todas las maldats predicadas per una secta. Pensin que de malvats ne quedan molts, moltíssims, y que cal buscarlos ab inteligencia y tenacitat, may á la babalá, exposantse á fer víctimas ignocents. Y pensin, sobretot, en que puga tornar lo poble á son centro, ab sos ideals generosos d' avans per la llibertat, apartantlo de predicacions perillósissimas per afalagador que pugui ser per los partits monarquichs la destrucció d' un partit enemich; per dols que puga ser per los poders centralistas que á Barcelona y á Bilbao las classes socials estigan baralladas ellas ab ellas. Pera 'ls politichs vulgars l' anquilament dels pobles es una satisfacció; pera 'ls homes pensadors es un teixit de desventuras.

L' anarquisme es un no res, porque no ha arrelat fondament en nostre poble, Qui l' ha fet gran y temerós es la lleugeresa d' aquestos temps. Qui la n' farà més encare es la lleugeresa dels temps que s' acostan, per aquesta nació desventurada.

No hi val res lo rigor de dalt si 'l de baix ó 'ls del mitj ençalabrinan á la gent perversa. Aixís no acabarem may. Atentats y cástichs, cástichs y atentats, veurém seguir aquest dolorós rosari per molts anys. Y Barcelona, que es trist, sempre hi va barrejada.

Lo mateix que tan traydorament ha acabat ab en Cánovas, ha viscut aquí; ha fet potser l' aprenentatje d' anarquista aquí; ha tirat sobre nostra ciutat una nova taca.

No hauria mort en Cánovas de mala mort si las autoritats haguessen fet cas dels escrits que han sortit á *La Renaixensa*. Nos gloriém de dirho: nos gloriém d' haver sigut del anarquisme militant los enemichs més declarats, y ho seguim essent, baldament los grans erros politichs d' Espanya 'ns hajan fet passar á nosaltres pel mateix rasader que á una publicació que no hagués fet més que predicar la immoralitat ó 'l crim.

(De *La Renaixensa*.)

CRONICA REGIONAL

OBSERVACIONES METEOROLÓGICAS del dia 10 d' Agost de 1897 FACILITADAS PER D. RAMON GISPERT

HORAS d' observació	BARÓMETRE aneroide	GRAU d' humitat	PLUJA en 24 horas	AYGUA evap. en 24 h.	ESTAT del cel	OBSER. particular
9 m.	756	87	0.0	1.4	Ras	
3 t.	757	86				

HORAS d' observació	TEMPERATURAS			VENTS	NUVOLS	
	Maxima	Minim.	Term. tipo	direcció	classe	can
9 m.	Sol. 45	21	17	S.		0.3
3 t.	Sombra 35		17	S.	Cun Nin Cir Cun.	0.3

Ahir continuà parlarne en nostra ciutat del assassinat del Sr. Cánovas, si bé ab certa fredor é indiferencia verdaderament significants. Fora del sentiment y la indignació que sempre causa la noticia d' un assassinat en tot cor humá, lo poble viu en lo més gran escepticismo politich, y poch lo preocupa la desaparició d' un home que portava 'l timó de la nau del Estat, ni 'l posa anguniós tampoch lo pensar ab las graves contingencias que aqueixa mort pot causar. Ben clar se desprén d' aixó que 'ls homes que representan nostras corrents politicas d' avuy no encarnan los sentiments de nostre poble, y aquest, aislat per complet de la política, se mira ab la més desesperant de las indiferencias la marxa de las cosas del Estat. Si á Espanya hi hagué un home que encarnés 'l esperit de nostre poble y dirigís l' Estat per lo camí del progrés y de la propietat, y aquest home sigués vilment assassinat, ah! allavors veuriam la nació lo que faria! allavors veuriam l' explosió del sentiment nacional!

Ho repetim, la malehida política centralisadora ha reduhit al poble en un estat tal de postració, que ni las más grans desgracias nacionals, ni 'ls assassinats dels quefes del Estat logran arrencar d' aquest poble una verdadera explosió de vida.

Tenim la satisfacció de participar una bona nova á nostres lectors,

L' eminent novelista catalá, compatrici nostre, en Joseph Pin y Soler, animat pels bons desitjos de contribuir á la reorganissació de la Redacció de *Lo Somatent*, nos ha ofert pera ésser publicada en folletí todas sas preciosas novelas. Nosaltres acceptém gustosos la valiosa oferta del celebrat escriptor, y prometém á nostres lectors comensar en breu una «Biblioteca de *Lo Somatent*», quin primer volum lo formarà una de las celebradas obras de nostre generós amic, en quinas se pintan tan admirablement las costums de nostra terra.

Creyéim que es una millorá que plaurá de debó á tots los ayments de nostras llettras.

Recomaném á nostres lectors lo «Retall» que en lo present número publicuém, extret del de nostre bon company *La Renaixensa* de... Vendrell, segurs de que 'l llegiran ab satisfacció per las sanitosas doctrinas que enclou respecte al mals que minan á la actual societat.

Lo derrer número de la *Revista Gallega*, arribada ahir á nostra ciutat, publica traduhit á la dolsa llengua gallega l' article titulat «Caracter y significació del regionalisme literari», de nostre company Aladern, que vegé la llum en un dels passats números de *Lo Somatent*.

La persistent secada ha posat camins y carreteras en estat intranzitable; la carretera Amalia en lo trós comprés entre Reus y Tarragona, se fá impossible lo tránzit rodal; la de Salou s' ha posat tan malament que algunas familias han dessistit d' anar á Salou ab carruatje, á la de Reus á Montroig hi ha tants clots, que 'ls carruatjes que hi fan la carrera se veuhen obligats á anar al pás dels animals, y entre Rindoms y Reus tan malament deu estar que ahir per poch hi pren mal un velocipedista que caigué de la bicicleta.

Per Real Ordre ha sigut nombrat nostre amic lo Sr. D. Pau Font de Rubinat vocal de la Junta general organisadora de la exposició d' industrias modernas que há de tenir lloch á Madrid durant lo vinent mes d' Octubre.

A dita exposició hi concorrerán tots los productos nacionals inclosos en l' indicat ram.

Aquest vespre, á dos quarts de vuit, nostre Excelentíssim Ajuntament celebrará sessió de primera con-

vocatoria, cas que s' reuneixin lo número de senyors regidors que determina la ley, lo que á jutjar per lo ocorregut en las dos setmanas anteriores, no es fácil que succeheixi.

Lo dia 16 del present Agost, s' aixeca 'l período de veda que la ley de cassa senyala; per aixó los aficionats al esport cinagetic no cal que's donguin la enhorabona, donchs com mentres dura aquell período se fan malbé las crias per cassadors poch escrupulosos y per altre part las niuhadas de perdius ab motiu de la secada han anat molt malament, resulta que tant en nostre terme com en lo dels pobles vehins, hi ha molt poch caps de cassa.

A nostre bon amic D. Alvar Bielza enginyer Gefe de la provincia de Logroño, l' Ajuntament d' aquella ciutat en sessió celebrada lo dia 7 del corrent, lo nombrà, per unanimitat, enginyer director del servey d' ayguas d' aquella capital.

Felicitem á nostre paysá Sr. Bielza per la distinció que ha obtingut.

Per lo visitador de Consums D. Miquel Mestres secundat per lo cabo de nit D. Enrich Tortajada y 'l vigilant Sr. Batlle, han sigut decomisats aquest matí una bota y cinch botes de ví introduhits fraudulentament en una casa del carrer Nou de Misericordia.

Diumente, á dos cuarts d' onze de la nit, en la vila de Poboleda un xich fadrí pegá cinch cops de gavinet á una noya ab qui hi havia tingut relacions amorosas.

Las feridss que aquesta rebé, segons noticias no son de molta gravetat y l' agressor, qui al veure caure á sa víctima s' escapà del poble, ahir encara no havia sigut detingut.

Lo recaudat en lo dia d' ahir en la Administració de Consums per diferentas especies, puja la cantitat de pessetas 872'11.

SECCIO OFICIAL

Registre civil

del dia 9 d' Agost de 1897

Naizements

Cap.

Detuncions

Francisca Ferré Ferran, 22 mesos, Concepció 7.— Josepa Ferré Trillas, 22 mesos, Agila 21.

Matrimonis

Cap.

Matadero Públich

Bestiars sacrificats pera 'l consum en lo dia d' ahir

Classe	Nº	Kilos. Grams	Satisfet Pts. Cts.
Bous	1	102'600	20'52
Badellas	1	98'600	19'72
Bens	43	689'	133'80
Cabrits	1	3'800	'76
Tocinos	7	446'	98'23

273'03

Desputllas de bestiar de llana y pel 15'88

Total adeudo 288'91

SECCIO RELIGIOSA

Sant d' avuy.—Sant Tiberci.

CULTS RELIGIOSOS

Religiosas de la Divina Providencia

Demà dijous se celebrará la festa de Santa Clara ab los cuts següents: á dos cuarts de deu del matí se cantarà ofici solemne ab exposició del Santíssim Sagrament y sermó que está á càrrech del Rvnt. P. Anton Vidal de lss Escolas Pías; per la tarde á las 6 se cantarà lo Trissagi ab exposició de S. D. M. se faràn los exercicis de la novena y després de la reserva se cantaràn los goigs dedicats á la Verge Sta. Clara.

Administracio del Santuari de Nostra Senyora de Misericordia

Se participa als devots de la Verge y al públich en general que s' han posat á la venda las novas estampas litogríficas illuminadas de Nostra Senyora de Misericordia y son camarí, en lo mateix Santuari y en las tendas de la Viuda Paig y Viuda Sanromá. Solas se venen al pren de 2'50 pessetas y ab cristall y march daurat á 10'50 y 12'50 segons los tamany.

Sant de demà.—Santa Clara.

SECCIO COMERCIAL

Moviment del port de Tarragona

Entradas del dia 8

De Valencia en 3 dias llaut, «San Pablo» ab fruytes, consignat á don Joseph María Ricomá.

De Valencia en 3 dias, llaut «Pepita» ab fruytas, consignat á don Joseph María Ricomá.

De Taganrog y escalas en 20 dias, v. italiá «Seguria P.», 1321 ts., ab 350.900 ks. blat als senyors Francisco Ribas y germá, de Valls; 200.000 id. blat y 100.000 id. trits als senyors Santasusagna Roig y C. de Reus, consignat á don Emili Borrás.

Despatxadas

Cap.

Entradas del dia 9

Cap.

Despatxadas

Pera Helsingfors y esc. v. rus «Oberón», ab carga general.

BARCOS A LA CARGA

Dijous 12

Pera Bilbao y esc. v. «Cabo Silleiro», consignatari D. Marián Peres.

Pera Bilbao y esc. (fent la de Marin) v. «Melitón Gonzalez», que despatxan los Srs. Fills de Benigno Lopez.

Pera Marsella y esc. v. «Cabo Trafalgar», consignatari D. Marián Peres.

Pera Cette v. «Amalia», consignataris Srs. Viuda y Nebot de P. Ferrer y Mary.

Directament pera Christiania, Christiansand Dramen, Staranger, Bergen, Christiansud y Trondsem, sortirà del 12 al 14 lo vapor «Sulitjeima», que despatxan los Srs. Boada germans.

Pera Liverpool v. «Sofia», son agent D. Modest Fenech.

Divendres 13

Pera Valencia y Cullera v. «Cervantes», son agent D. Joseph María Ricomá.

Dissapte 14

Pera Londres y Amberes v. «Cortés», consignataris Srs. Mac-Andrews y C.

Pera Génova v. «Unione», que despatxan los senyors Casaseca y Terré.

Pera Liverpool v. «Ulloa», consignataris Srs. Mac-Andrews y C.

**

Pera Génova y Liorna, admetent carga pera Nova York, ab trasbordo á Génova, sortirà 'l dia 17 lo vapor «Sagunto», que despatxa D. Anton Mas y March.

Pera Gothenburg, Copenhagen, Stockholm, Christiania, Bergen, Malmö, Helsingborg, Norrköping, Gefle, Sundswall, Stettin, Danzig, Koeninsberg, Libau, Riga y demás ports de Saecia, Noruega, Dinamarca, Alemania y Russia, sortirà 'l dia 23 lo vapor «Adolph Meyer», que despatxan los Srs. Boada germans.

Pera Bordeaux, Oporto, Helsingfors, Abo, Hangó, Borja, Lovisa Koika, Viborg, Fredriksham, Nystad, Raumó, Bjórneborg, Kristinestad, Vasa, Jakobstad, Gamla, Karlebi, Uleaborg, San Petersburg y Raval, y pera Moskow, Warschau y Nischni Nowgorod, á flete corrido via San Petersburg, sortirà 'l dia 25 lo vapor «Titania», que despatxan los Srs. Boada germans.

J. Marsans Rof

Representant: JOAQUIM SOCIATS

CARRER SANTA ANNA, 26.—REUS

Ultima hora de la Bolsa de Barcelona á las 4 de la tarde d' ahir:

Interior	64'60	Filipinas	'
Exterior	80'75	Aduanas	97'50
Amortisable	78'60	Cubas 1886	96'12
Fransas	'	Cubas 1890	79'50
Norts	21'75	Obs. 6 0/0 Fransa	94'
Colonial	'	Obs. 3 0/0 »	50'87
Paris	31'	Londres	32'93

Se reben ordres de Bolsa pera Barcelona, Madrid y Paris.

Descompte de cupons, compra y venda al comptat y per compte agé de tota classe de valors, compra de monedas y bitllets de tots los paisos.

BOLSI DE REUS

Cotisacions realizadas en lo dia d' ahir á Barcelona facilitadas per lo corredor en aquesta ciutat D. Antoni Demestre.

Interior	64'60	Fransas	'
Exterior	80'75	Cubas vellas	96'12
Colonial	21'75	Cubas novas	79'50
Norts	21'75	Aduanas	97'
Obligacions Alm. nas	82'	Oblig. 3 0/0 Fransas	94'
		Filipinas	95'

PARIS

Exterior	65'15	Noris	'
----------	-------	-------	---

GIROS

Paris	31'	Londres	32'93
-------	-----	---------	-------

TELEGRAMAS

Madrid 10.

Telegrafian de Santa Agueda los següente pormenos de la capella ardent ahont se troba depositat lo cadáver del senyor Cánovas.

Se troba en un llit de fusta tallada, cubert lo cos ab un llenzol fins al coll; sobre la cara te un mocador; al peu del llit hi ha una taula sobre la cual un candellero de plata y altre de bronzo iluminan la habitació. Frente del mort s' ha instalat un allar, ab un Sant Cristo; en aqueix altar se dihen missas.

La viuda del senyor Cánovas permaneix agenollada al peu del llit, ab mitj cos tirat sobre 'l de son espós. Lo descubreix á cada instant, le acaricia y li fa fugir las moscas.

En la cella dreta te 'l mort un blau, negre, produhit per lo cop que 's causá á terra al caure ferit.

—Lo cadáver del Sr. Cánovas del Castillo arribará á Madrid demà á las set del matí.

—Durant los dias en que estigui exposat á Madrid lo cadáver del senyor Cánovas, se suspentrán las funcions en los teatres.

—La entrevista de la viuda del Sr. Cánovas del Castillo ab le Sr. Castelar ha sigut commovedora.

Los metjes temen que l' embalsament del cadavre sia poch durader. La gran hemorragia causada per las feridas forma un bulto sota la pell.

Lo sumari de la causa contra l' assessí se troba casi ultimat.

L' assessí digué, quan lo portaren á Vergara, que preferia anar á Montjuich.

Un escuadró de cavallería escoltará lo cadavre del Sr. Cánovas fins á Vitoria. També l' acompanyará fins aquella població la Diputació provincial de Guipúzcoa.

En la actualitat, una companyia de miquelets dona la guardia al cadavre.

Al anunciarse á la viuda los honors que 's projecta tributar á son espós, ha contestat: «Lo cadavre sols á mí 'm perteneix. Mon espós no volgué honors durant lo camí de venir aquí. Lo Gobernará lo que li sembli; pero en arribant á Madrid, jo solzament disposaré.

La viuda 's proposa que sia enterrat en lo panteó dels de Osma, en lo Cementiri de Sant Isidro.

Diversions públicas

Toros en Tarragona

Pera la corrida que den celebrarse lo dia 19 del corrent á Tarragona, se despatxarán y 's reben encàrrechs de localitats y entradas en l' estanch del senyor Diaz, carrer Padró, frente al café de Paris.

Ferrocarril económic de Reus á Salou

Servey de trens de viayers que regirà desde 'l dia 1 de Juliol de 1897.

SORTIDAS DE REUS

MATÍ	
Tren núm.	12 á las 4'10
» »	14 » 5'28
» »	16 » 6'44
» »	18 » 7'30
» »	20 » 8'15
» »	2 » 9'06
» »	24 » 10'43

TARDE

Tren núm.	4 á las 12'35
» »	28 » 1'55
» »	30 » 2'32
» »	32 » 3'10
» »	34 » 3'48
» »	36 » 4'27
» »	38 » 5'08
» »	40 » 5'43
» »	42 » 6'20
» »	6 » 6'57

NIT

Tren núm. 44 á las 7'38

SORTIDAS DE SALOU

MATÍ	
Tren núm.	1 á las 4'56
» »	11 » 6'10
» »	13 » 7'32
» »	17 » 8'17
» »	19 » 10'02
» »	21 » 10'46

TARDE

Tren núm.	25 á las 1'57
» »	27 » 2'34
» »	29 » 3'12
» »	31 » 3'50
» »	33 » 4'28
» »	35 » 5'10
» »	37 » 5'45
» »	39 » 6'22
» »	41 » 7'00

NIT

Tren núm. 43 á las 7'40

» » 45 » 8'17

Las horas se regirán per lo meridiá de Madrid.

Reus 20 de Juny de 1897.

Imp. de G. Ferrande.—Plassa de la Constitució,

GUIA DEL PASSATJER

SERVEY DE TRENS

SORTIDAS

De Reus á Barcelona

5⁰⁴ m. correo (Per Villanova y Vilafranca) 1.ª, 2.ª y tercera.
 8⁵⁶ m. exprés, primera y segona dimars, dijous y dissabtes. (per Vilanova).
 12¹¹ t. mercancias, segona y tercera.
 1⁵⁷ t. correo (per Vilanova.)

De Barcelona á Reus

5²⁵ m. (per Vilafranca).
 9⁴⁶ m. (per Vilanova).
 15⁸ t. per id.
 7³⁹ t. exprés (dimars, dijous y dissabtes.)

De Reus á Mora

9³³ m.—1⁰⁴ t.—3¹⁰ t.—7¹⁹ y 9⁵⁷ nit.

De Mora á Reus

4²¹ m.—8⁰⁰ m.—12⁰⁵ t.—6⁰⁴ t.—7³⁶ n.

De Reus á Tarragona

8³⁰ m.—9⁴⁷ m.—2 t.—7⁰⁴ t.

De Tarragona á Reus

7³⁰ m.—12²⁵ t.—4³⁰ t.—8²⁰ n.

Biblioteca Regionalista

Llibreria Regional, carrer de Jesús, 31

SECCIÓ CATALANA

«Lo Catalanisme», per Valentí Almirall,	10 rals.
«Quadros», per Emili Vilanova,	2 "
«La Dida», per Joseph Feliu y Codina,	2 "
«Cartas Andorranas», per Joseph Aladern,	2 "
«Costums típicas», per id.	2 "
«Alcover», monografía, per id.	4 "
«Poesias», per Manel Marinello,	2 "
«Oda á Barcelona», per Jascinto Verdguer,	4 "
«Lo Pi de las tres brancas», per id.	2 "
«L' Aglonya», per Ramon Masifern	4 "
«Croquis Pirenenchs», per J. Massó Torrents,	12 "
«La Fada», per id.	4 "
«Catalunya trilingüe», per J. Casas Carbó,	2 "
«Anant pel mon», per Santiago Russinyol,	16 "
«Les Cròniques catalanes», per Gabriel Turell,	12 "
«Obres catalanes», per Joseph Ixart,	20 "
«Poesias», de Joan Maragall,	8 "
«Alades», per Emili Guanyabens,	8 "
«Fructidor», drama, per Ignaci Iglesias	8 "
«Montalbas», per Bosch de la Trinzeria,	12 "
«Quan jo era noy», per A. de Riquer,	20 "

ADMINISTRACIÓ DE CORREUS-REUS

Horas d' arribada y sortidas de correos

ARRIBADAS

De Tarragona, 8³⁰ m.

De Reus á Lleyda

8⁴⁰ m.—5²³ t.

De Lleyda á Reus

5⁵⁰ m.—3⁵⁰ t.

De Reus á Vimbodí

1²⁸ t. cotxes de 2.ª y 3.^a

De Vimbodí á Reus

9⁵³ m. cotxes de 2.ª y 3.ª.

De Tarragona á Valencia

9³⁰ m. y 11³⁰ n.

De Valencia á Tarragona

11⁴ m. y 6³⁰ t.

De Barcelona (per Tarragona) 8³⁰ m.
 De id. directe 10³⁰ t.
 De id. id. 1³⁰ t.
 De id. ab la correspondencia extranjera (per Picamoixons y descendent de Lleyda) 7³⁰ t.
 De Madrid y Zaragoza 2³⁰ n.
 De Lleyda y Huesca 7³⁰ n.

NOTA: Los correos para Filipinas sortiran de Barcelona lo 7 y 21 de Novembre y 15 y 19 de Desembre del corrent any. Los de Cuba surten d' aquesta Administració lo 7, 17 y 27 de cada mes, correo ordinari.

Altra.—Deu tenirse present que tots los vapors que conduheixen tropas de refors á Cuba, portant també correo.

SORTIDAS

Pera Barcelona á las 5⁰⁰ m.
 Pera id. á las 2⁰⁰ t.
 Pera Tarragona, Valencia y Murcia per S. Vicens 5 m.
 Pera id. id. id. (per idem) á las 2⁰⁰ t.
 Pera Tarragona, directe á las 7⁰⁰ n.
 Pera Lleyda, Huesca, Manresa, Sabadell, Tarrassa y sas líneas á las 8⁰⁰ m.

Pera Madrid, Saragossa, Teruel, provincias vascongadas, Castilla, Galicia, Andalucía y Extremadura á las 1⁰⁰ t.

Los pobles servits per peatons á las 9⁰⁰ m.

NOTA: A la correspondencia dirigida á Teruel, Andalucía y Extremadura, que 's deposita en los buxons després de la sortida del correo de Madrid, se li dona sortida a las 7 de la nit per Tarragona.

«Música vella», per E. Doria y Bonaplata,	12 "
«Figura y paisajes», per Narcís Oller,	12 "
«Tascant per les Serres», per J. Pons y Masaveu,	12 "
«Espectres», per Enrich Ibsen,	8 "
«Obras dramáticas de la biblioteca del «Teatro Regional», á meytat de preu.	
«Cansons Catalanas», harmonisades per Enrich More-ra, han sortit:	
«Sant Ramón»,	2 rals.
«Planys»,	2 "
«El Maçoudi», per Brunet y Bellet,	4 "
SECCIÓ CASTELLANA	
«España tal cual es», per Valentí Almirall,	4 rals.
«Patria y Región», per Salvador Golpe,	12 "
«Un ensayo de Regionalismo», per Joan Mañé y Flaquer,	2 "
SECCIÓ GALLEGA	
«Odas de Anacreonte», per Florenci Vaamonde,	5 rals.

Además están á la venda diferentes obras de celebrats literats catalans, castellans y extranjers:

REGISTRE CIVIL

Matrimonio

Fecha	Nombre	Edad	Profesion
10/10/1902	...	...	...
11/10/1902	...	...	...
12/10/1902	...	...	...
13/10/1902	...	...	...
14/10/1902	...	...	...
15/10/1902	...	...	...
16/10/1902	...	...	...
17/10/1902	...	...	...
18/10/1902	...	...	...
19/10/1902	...	...	...
20/10/1902	...	...	...

REGISTRE CIVIL

Matrimonio

Fecha	Nombre	Edad	Profesion
21/10/1902	...	...	...
22/10/1902	...	...	...
23/10/1902	...	...	...
24/10/1902	...	...	...
25/10/1902	...	...	...
26/10/1902	...	...	...
27/10/1902	...	...	...
28/10/1902	...	...	...
29/10/1902	...	...	...
30/10/1902	...	...	...